

Obsah

Premisa	3
Úvod	6
Cíle jinde	9
Autem na náměstí	17
Vysoká škola	20
Závěr	25
Seznam použitých zdrojů	27

Premisa

Vyškovské Masarykovo náměstí skomírá. Toto jednoduché sdělení nesl titulky ve Vyškovských novinách v pátek 15. dubna v roce 2011.¹ Nahlas tak pojmenoval problém, který delší dobu trápil řadu místních obyvatel a nejpálčivěji pak majitele místních obchodů. Na první pohled se náměstí nedá nic vytknout. Domy, včetně renesanční radniční věže z roku 1569, jsou nově zrekonstruované, záhony upravené a stín stromů a lavičky lákají k odpočinku. Nejdůležitější prvek však chybí - lidé. Podle filosofky Hannah Arendtové jsou to právě lidé, kteří svým jednáním, řečí a komunikací mezi sebou, ustavují veřejný prostor bez ohledu na místo. Bez lidí tak není veřejného prostoru. Náměstí je obalem bez obsahu. Článek pod zmíněným titulkem ve Vyškovských novinách pak převážně přináší výpovědi nájemců a majitelů obchodů, kteří na důkaz této tendence mohou mluvit v řeči čísel a stěžují si na nízké příjmy. Ve shodě jsou s názorem, že na vině je zákaz vjezdu autem na náměstí. „*Pak to vypadá, jak to vypadá,*“ krčí v článku obrazně rameny majitel prodejny s elektronikou Magnum Luboš Vymazal.¹ On a ostatní podnikatelé přitom o změnu usilovali několik let na radnici. Pan Vymazal rameny dokrčil a potvrdil tak obavy, protože dnes již jeho prodejna na náměstí nefunguje. Funguje ale stále jeho další prodejna na Karlově náměstí v Třebíči. To má z auty opačný problém, než vyškovské. Má jich nadbytek a jeho dopravní vytíženost zase k činu vede místní obyvatele. Příklad ukazuje, že pro vedení radnice tak není situace úplně jednoduchá a jednoznačná. Na jedné straně pomyslné barikády má obchodníky, na druhé rekreující se obyvatele. Ti druzí ale pomalu dezertují k první skupině. „*Koupit si tu můžu maximálně rohlíky,*“ je totiž odpovědí v anketě mezi obyvateli.¹

¹ Vyškovské Masarykovo náměstí skomírá. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2011 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-masarykovo-namesti-skomira20110414.html

„*Ve Vyškově se ztratili čtyři čepice*“!² Školní inspektor, který si takto vede svou v divadelní hře *Vyšetřování ztráty třídní knihy* z repertoáru Divadla Jára Cimrmana, ani nemohl tušit, že po bezmála padesáti letech se nic zajímavějšího ve Vyškově nestane. Ač samozřejmě myšleno s nadsázkou, je to právě informace, že čtyři čepice byly vlněné pletené a jedna pletená se štítkem, tou první, kterou nabídne webový vyhledávač Google při zadání hesla: „ve Vyškově...“

Ve Vyškově je svinská nuda. Nejostřejší obvinění vyškovských poměrů je z klávesnic Jakuba Ryšky a Pavla Šplíchala, autorů internetového blogu Prigl.cz. Ten byl v loňském roce nominován v literární soutěži Magnesia litera v premiérové kategorii Blog roku. Vítězství jim bylo upřeno, co se ale dvojici z Brna upřít nedá je jejich pozorovací schopnost. A tak se v komentářích pod článkem mísí rozzlobené reakce patriotů ve stylu „potrefená husa nejvíc kejhá“ se souhlasnými komentáři těch, kteří přistoupili na sarkasmus a cynismus Priglu. Krátký článek, stejně jako smysl existence webu, je spíše pro pobavení, ale optikou dvou návštěvníků přináší také jedno faktické zjištění, která má nejspíš vliv na to, proč „*svinská nuda pokračuje i ve Vyškově na náměstí*.“ Když totiž vystoupíte na autobusovém nádraží, první, co uvidíte, jsou poutače obchodních řetězců a jejich unifikované stavby. Depresivní poetikou brněnských provokatérů: „*Když vystoupíte na autobusovém nádraží ve Vyškově sama se vnutí otázka: „Co tady ***** dělám?“* *Developeři se s tím tady nemažou, Tesco, Lidl, Kaufland a Albert najdete na jednom fleku.*“³

Vyškovské náměstí má tedy zřejmě problém. Nestojí za ním deurbanizace města, kdy by docházelo k postupnému snižování počtu stálých obyvatel. Domy na náměstí stále plní svoji obytnou funkci doplněnou o služby v parteru. V okolí města ani nedochází k rozrůstání suburbií. Není to fyzická nepřítomnost lidí v

² CIMRMAN, Smoljak / Svěrák. *Vyšetřování ztráty třídní knihy: činohra*. Praha: Paseka, 2001. ISBN 80-718-5339-9

³ Ve Vyškově je svinská nuda. Prigl [online]. Brno, 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://prigl.cz/genius-loci/ve-vyskove-je-svinska-nuda/>

okolí a útěk obyvatel jinam, ale jejich sociální nepřítomnost, která náměstí chybí. Obyvatelé ho nepoužívají a služby vyhledávají jinde. Co za tím stojí? Články naznačily, že by to mohla být nemožnost vjet autem na náměstí a koncentrace služeb na jiném místě. Důvodů je ještě několik. Práce se je pokouší pojmenovat a rozebrat. Ukazuje také, že pokud lidé nejsou ke svému městu lhostejní, což je také jedna z příčin, proč Vyškovské náměstí skomírá, věci se dají obrátit k lepšímu. Dotazovaní obchodníci sice predikovali černou budoucnost: „*I když bude nový starosta třeba ochotnější, než ten minulý, tak už teď situaci stěží zachrání*“.⁴ Jejich skeptická slova se ale tak úplně nenaplnují. Zkuste navštívit Vyškovské náměstí dnes. Začal jsem psát práci s pocitem, který jsem měl od střední školy a který jsem si chtěl ověřit, že moje rodné město a jeho náměstí opravdu nenabízí moc příležitostí ke společenskému vyžití a k nákupům.

Když jsem ho ale v letošním roce několikrát navštívil, přišlo mi, že můj pocit je téměř bezpředmětný. Ve Vyškově snad už není svinská nuda. Náměstí bylo plné lidí. V rámci „polního“ průzkumu jsem si sedl na lavičku a dělal to, co je podle Jane Jacobsové nejpřirozenější zábavou lidí ve veřejném prostoru, pozoroval jsem ostatní lidi.⁵

⁴ Vyškovské Masarykovo náměstí skomírá. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2011 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-masarykovo-namesti-skomira20110414.html

⁵ JACOBS, Jane. The death and life of great American cities. 50th anniversary ed. New York: Modern Library, 2011. ISBN 978-0-679-64433-0. *“That the sight of people attracts still other people, is something that city planners and city architectural designers seem to find incomprehensible. They operate on the premise that city people seek the sight of emptiness, obvious order and quiet. Nothing could be less true. The presences of great numbers of people gathered together in cities should not only be frankly accepted as a physical fact... they should also be enjoyed as an asset and their presence celebrated...”*

Úvod

Vyškov je Moravské maloměsto se všemi svými výhodami a neduhy, které s sebou toto, často hanlivé označení, přináší. Se svými 22 000 obyvateli mu ani žádné dominantní místo v žebříčku lidnatosti nepatří. Jeho velikost je na hranici toho, kdy se ekonomicky a časově vyplatí provozovat městskou hromadnou dopravu. Jejimi cestujícími jsou převážně staří lidé jedoucí z centra do nemocnice na kraji města. Počet obyvatel a fakt, že je ve městě jedno gymnázium, způsobuje to, co je zkratka pro maloměsto typické. Lidé se znají. Znají ale jiní lidé Vyškov?

Generace (po)stižena povinnou vojenskou službou si správně Vyškov asociuje právě s těmito dvěma roky. Mohl zde proběhnout jejich základní výcvik, nebo je proháněl lampasák, který tady získal svoji hodnost a vzdělání. Minimálně o něm slyšeli jako o posádkovém městě, kterým se stal už v listopadu roku 1935. Prudký stavební rozvoj města, který poté nastal, tak byl z velké části vyvolán nutností ubytovat vojáky a jejich rodiny. Autor těchto řádků je sám z jedné takové rodiny, která do města přišla po změně režimu. Jak se s trochou nadsázky říkávalo: „Ve Vyškově jsi buďto voják, nebo syn vojáka.“

Lidem se také do paměti ukládá pod názvem „Vyškov na Moravě“, který nese místní vlakové nádraží, poslední stanice rychlíků mířících do Brna. Zřejmě proto, aby se železničním dispečerům nepletl s Lounským Výškovem.

Pro rychlejší zorientování se v mapě, pomůže vysvětlení, že Vyškov leží 30 kilometrů severovýchodně od Brna. Dálnice D1 vedoucí z Prahy dnes nekončí v Brně, ale pokračuje dále směrem na Vyškov, který je se zbytkem světa spojen dokonce dvěma dálničními sjezdy s prostým označením východ a západ. Dálnice se odtud rozděluje a pokračuje na Kroměříž a pod kódem D46 na Olomouc. Toto dopravní propojení má svoji tisíciletou logiku, která se promítla přímo do půdorysu centra města. Hlavní náměstí, má svůj typický, trojúhelníkový tvar a město do zbourání hradeb bylo přístupné třemi branami. Na jihozápadě stála brána Brněnská, na severovýchodě brána Olomoucká, s cestou vedoucí do města, pod

jehož biskupskou a později arcibiskupskou patronací Vyškov spadal, a na východě brána Kroměřížská.

Náměstí několikrát ve své novodobé historii změnilo název, většinou poplatný politickým poměrům. Do roku 1919 neslo neutrální označení Velké, v období první republiky se změnil název na Masarykovo, v období nacistické okupace potom na Hauptplatz. Po válce neslo pojmenování Stallingradské, které bylo po „zúčtování“ s kultem osobnosti J.V.Stalina změněno na 1. Máje. Od roku 1989 nese staronový, lehce obměněný meziválečný název – náměstí T.G. Masaryka.

Náměstí je obklopeno pěti bloky parcel a historicky třemi ulicemi souběžnými s jeho stranami. Šířka parcel je od 6 do 15 metrů, jejich hloubka je pak od 36 do 76 metrů. Ve středověku byly domy na náměstí dřevěné se sklepními prostory z lomového kamene, zaklenutými valenými klenbami. Především na užších parcelách šlo o tzv. síňové domy, u nichž přední místnost (síň) vyplňovala celé přední stavení, které zaujímalu celou šíři parcely. Na širších parcelách vznikaly domy průjezdové, u nichž byl podsklepen především hlavní trakt. V jednom z takových sklepů, který ztratil svoji skladovací funkci, je pět let otevřený bar, zvaný Vagón, místními velice oblíbený. V tomto směru však nabídka v centru města velice pokulhává a možnost kulturního vyžití a sociálních kontaktů je ve večerních hodinách velice nízká. Zhruba ve druhé polovině 15. století byla dřevěná domovní zástavba vyměněna za zděnou. Později vzniká téměř souvislá soustava loubí po obvodu náměstí. Výrazně se do další podoby náměstí promítl požár v roce 1753, po něm se většina domů zvyšuje na dvoupatrové. Nejvýraznější stavbou náměstí je renesanční budova radnice postavená v letech 1568 – 1569, která dodnes několikanásobně převyšuje výšku ostatních, povětšinou třípodlažních, domů na náměstí. Měří 54 metrů. Zajímavostí pak je, že tato štíhlá a stará stavba je jištěna ocelovými lany a do náměstí se její stabilizované vychýlení rovná přibližně jednomu metru.

Vyškovské náměstí, ač je nejen správním, ale i geometrických středem města, často postrádá svoji sociální funkci. Obyvatelé města jej nenavštěvují,

nepořádá se na něm příliš mnoho kulturních akcí, prodejce drtí konkurence nákupního centra a blízkého Brna a prakticky nežije nočním životem. V poslední době byla tato tendence lehce zvrácena. Lidé si našli cestu k sobě a k náměstí. Paradoxním je, že za to může i zpřístupnění centra autem. Náměstí není průjezdné, dá se do něj vjet jen ze západní strany a tak tu auta a jejich řidiči mají cíl a přinášejí život, ne komplikace.

Cíle jinde

Vyškovské náměstí je městskou památkovou zónou. Bývalo nazýváno „Moravské Versailles“ nebo také „Hanácké Versailles“. Toto označení vzniklo na konci 17. století, kdy Vyškov dosáhl velkého rozkvětu za panování biskupa Karla II. z Lichtenštejna-Kastelkornu, který mimo jiné přistavěl rozsáhlé pravé křídlo k Vyškovskému zámku, v němž zřídil obrazárnu. Pro zajímavost uvedu, že například Olomouci se říká hanácký Oxford, Přerovu nelichotivě hanácký Detroit a Litovli, kterou protéká jedno z ramen řeky Moravy přímo přes náměstí, hanácké Benátky. Na proudy turistů dnes ale náměstí ani zámek netrpí a svému průměru k výkladní skříní francouzské královské moci město nedostává. Právě výkladní skříně reprezentují nabídku svého domu a jeho obchodu. Společně dohromady pak reprezentují náměstí. Nejběžnějším sortimentem ve výlohách domů vyškovského náměstí je levné vietnamské oblečení, a tak, i ve vší úctě k majitelům těchto obchodů, se nedá říci, že nabídka nekvalitního a napříč prodejny stejného oblečení, náměstí reprezentuje. Mluvčí radnice Bednářová uvedla: *„I my bychom byli rádi, kdyby byl na náměstí pestřejší sortiment a širší nabídka zboží a služeb. Problém je ale v tom, že domy, ve kterých se tyto obchody nachází, jsou v soukromém vlastnictví. A pokud se jejich majitel rozhodne akceptovat nabídku několika obchodníků, kteří sice všichni prodávají stejné zboží, ale platí nájem, a prostory jim pronajme, nebo prodá, je to jeho právo.“*⁶ Právo lidí je zase vybírat si, kde a co budou nakupovat a využívat služeb. (Ne)výběr sortimentu na náměstí je tak zřejmě příčinou a také následkem toho, proč skomírá.

Je už jeho leitmotivem, že se na něm pravidelně střídají nájemci a nápisy na vývěsních štítech. Posledním, kdo v takovém případě obsazuje nikým nechtěný prostor a snaží se svých 100,- Kč za metr čtvereční podlažní plochy zrentabilnit,

⁶ Vyškovské Masarykovo náměstí skomírá. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2011 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-masarykovo-namesti-skomira20110414.html

je téměř vždy second hand. Právě ten nahradil i zmiňovaný Vymazalův obchod s elektronikou Magnum. Second handy vytlačují například také obchody v centru Brna. Podle prodejců i zákazníků stojí za úspěchem nízké ceny, originální sortiment a také to, že zboží je často kvalitnější než to, které v současnosti nabízí řetězce s konfekcí. Podle ekonoma Jiřího Šimary ze společnosti Cyrrus, invaze těchto obchodů do centra dokresluje snahu lidí ušetřit. Také v Brně se ale některým lidem second handy v hlavních ulicích a na náměstích moc nelíbí. Ty by prý měli být reprezentativní a to obchody s levnou módou rozhodně nejsou. Levnému oblečení své reprezentativní místo ve výloze vedle vyškovské radnice přenechaly také jízdni kola. Jednu, z celkových tří prodejen specializujících se na kola ve Vyškově, kterou provozuje Marek Hynšt a která nabízí i potřeby pro modeláře, najdeme od roku 2013 přestěhovanou na blízké náměstí Obránců míru. Zfušovaná oprava a přeměna výlohy při změně nájemců odhalila nejen oranžovou krásu polyuretanové montážní pěny, ale také starý nápis nad výkladní skříní. S hrdostí prvorepublikového kapitalisty, proveden přímo štukem na fasádě, hlásá: Antonín Grepl Módní obchod. Pokračovatel tradice: Maruška-textil, spodní prádlo, za ním poněkud pokulhává. Levné oblečení z druhé ruky také ve dvou případech vyhrálo souboj nad knihami. Vyhlášené knihkupectví Svan, které si po revoluci otevřel JUDr. Miroslav Antoš, v roce 2008 přenechalo polovinu své prodejní plochy prodejně s použitým textilem. Na začátku roku 2016 knihkupectví zavřelo úplně a i v druhé půlce výlohy obaly knih vystřídalo oblečení. Zavřen, a to v roce 2010, byl i jediný Vyškovský antikvariát. Prodejna se nenacházela přímo na náměstí, ale v ulici, která jediná ústí průchodem do jeho severní strany.

V dnešní konzumní společnosti, kde spíše než o občanech slyšíte o spotřebitelích, nakupujících, uživatelích, o abstraktně znějící kupní síle, je to právě obchod, který přitahuje lidi. Město a náměstí samotné, taky samozřejmě vzniklo z potřeby obchodu, ale jeho náplň měla i politický a sociální rozměr. Ten je buďto potlačen, nebo ho běžný občan, či-li nakupující, nevidí. Centrum pozornosti se tak z historického centra přenáší do centra obchodního. To se dnes ve Vyškově nachází na křižovatce ulic Purkyňova-Brněnská, v místě mezi autobusovým nádražím, chovným rybníkem Jandovka a na místě areálu bývalého

cukrovaru. „*Lidé tu vyrostli na zoraných rovinách zpestřených krabicemi skladů a hypermarketů a podle toho vypadá i jejich duše*“.⁷ První krabicí, která vyrostla na zorané rovině mezi autobusovým nádražím a Jandovkou, byla budova obchodního domu Hypernova. Své brány otevřela v pátek 31. srpna roku 2001. Stala se tak prvním hypermarketem ve Vyškově. Provozovatelem těchto obchodů byla firma Ahold, která byla prvním zahraničním řetězcem na českém trhu, a to od roku 1990. V roce 2009 firma sjednotila název svých obchodů a i vyškovská Hypernova se změnila na Albert. Po svém otevření se bezesporu stala konkurentem obchodníkům na náměstí. Nejenže nabízela potraviny, ale také elektroniku, drogerii, textil a další sortiment. Její parkoviště také mělo okolo 200 stání, zatímco na vyškovské náměstí byl vjezd automobilům zakázán. Pro člověka právě začínajícího třetího tisíciletí se pohodlí auto-mobility stalo zřejmě prioritou. Následně se po celém Vyškově zavřelo několik obchodů s potravinami. Zjednodušeně lze říci, že kde byly dříve obchody dva, stačil pro danou oblast pouze jeden. Ten pokryl potřebu obyvatel při tzv. malých nákupech a hypermarketu konkuroval pouze svou docházkovou vzdáleností.

Dalším obchodem, který zde postavil svoji filiálku, byl Lidl. Ten a také síť hypermarketů Kaufland provozuje německá společnost Lidl & Schwarz and Gruppe. Ta v rámci konkurzního řízení, které probíhalo od roku 1994 až do roku 2009, získala největší část pozemků po vyškovském cukrovaru. Jeho historie je velice zajímavá a sahá až do roku 1868, kdy ho založil majitel Drnovického panství baron Jan Mundy. V roce 1924 se stal cukrovar akciovou společností. V 90. letech, stejně jako většina z celkových čtyř seti cukrovarů v zemi, pod tíhou zahraniční konkurence, ukončil provoz. Lidl provedl asanaci areálu, což v tomto případě znamenalo úplnou demolicí všech budov a provedení terénních úprav, které svažitý terén rozlehlého pozemku pro potřeby nákupních domů a parkovišť srovnaly do dvou vodorovných ploch. Ulice Purkyňova byla v místě hlavní brány

⁷ Ve Vyškově je svinská nuda. *Prigl* [online]. Brno, 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://prigl.cz/genius-loci/ve-vyskove-je-svinska-nuda/>

cukrovaru protažena a spojila se s ulicí Cukrovarskou. Na jižní polovině pozemku byl v roce 2003 postaven Lidl. V severní části pozemku, za takzvanou Cukrovarskou vilou, v roce 2007 vyrostl Kaufland.

V dubnu roku 2008 investorská a developerská skupina CPI Group otevřela tzv. CPI Retail Park, obchodní dům navazující na budovu Hypernovy, zahrnující obchody s textilem a elektronikou. Obchodníci z náměstí před jeho otevřením očekávali úbytek zákazníků. Ale například majitel elektroprodejeňy Magnum Luboš Vymazal, v té době ještě optimisticky tvrdil, že zákazník, který hledá skutečnou kvalitu, dá před supermarkety přednost osvědčeným značkám.

O necelé dva roky později, tentokrát v návaznosti na obchodní dům Lidl, zde vzniklo další obchodní centrum. To nabízí stovku parkovacích míst a šest řetězců prodejen s nábytkem, hračkářstvím a elektronikou. „*Do Vyškova se dere další supermarket*“, stálo v nadpisu článku informujícím o plánu na jeho stavbu. Článek pak pokračuje: „*Ačkoliv vyškovské nákupní středisko pomalu praská ve švech, vznikne tam další obchod*“.⁸

Už kolem roku 2006 také obchodní domy Tesco a Spar ohlásily příchod do Vyškova. Zatímco stavba Sparu plánovaná vedle tzv. Posádkového domu se neuskutečnila a už ani neuskuteční, jelikož jeho prodejny odkoupila v roce 2014 firma Ahold, Tesco ve Vyškově stojí. Jeho stavba ale neproběhla bez komplikací. Podle záměru zveřejněného krajským úřadem, mělo otevřít už v roce 2008. Tesco uvedlo, že zdržení nastalo hlavně kvůli developerovi, který nesplnil podmínky smlouvy a také dluží od roku 2007 miliony místní stavební firmě za zemní práce. Ty se vyšplhaly až na 17 milionů korun, jelikož Tesco ve zmiňovaném konkurzním řízení na Vyškovský cukrovar koupilo jeho jižní část, kde se

⁸ Do Vyškova se dere další market. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2008 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskov-dalsi-obchodni-centrum20080220.html

nacházely velké odkalovací nádrže. Kromě nutnosti je zasypat a parcelu náležitě odvodnit, se také ozval soused. Ve chvíli, kdy se začala projednávat úprava pozemků, vznesl námitku, že dojde k zásahu do krajinného prvku a lokality, na které žijí chránění živočichové. Prý se v nádržích vyskytují vzácné žáby – kuňky ohnivé. Velkou ironií je, že to byl právě obchodní dům Lidl. Tím kolem roku 2003 hýbal celorepublikový skandál o stovce na černo pokácených stromů. „*Také mi to připadá zvláštní*“, přiznal tehdejší vyškovský starosta Petr Hájek, že se zrovna Lidl ohání ekologií.⁹ Neméně zvláštní, ale v prostředí českého plánování více než běžné, je, že se musela kvůli stavbě provést změna územního plánu. Územní plán totiž s takovým využitím této části cukrovarnického areálu nepočítal. „*Budeme ji schvalovat v září*“, potvrdil starosta.⁸ Po letech komplikací nakonec Tesco v říjnu 2012 otevřelo. Stalo se šestým nákupním centrem na tomto místě a s 5 000 metry čtverečními prodejní plochy a 350 parkovacími místy také největším. Po čtyřech měsících „zkušební doby“ deník Rovnost informoval, že zájem zákazníků je slabý. Zřejmě to bylo z pohledu na prázdné parkoviště. Také předem deklarovaná nonstop otevírací doba je v realitě 7 – 22 a ze 150 slíbených pracovních pozic Tesco nabízelo pouze 100. Jako by tak místo, které si pro sebe ve Vyškově ukradlo komerční pozornost, narazilo na strop. Z diskuze obyvatel pod článkem hodnotícím Tesco se dá mezi řádky číst, že se jejich požadavky, třináct let od otevření prvního hypermarketu, posunuly. Už nerozhoduje jen nízká cena, ale také vstřícnost a přístup personálu, přitažlivost prostředí a mnohem více se dívá na kvalitu, případně originalitu zboží. To by mohla být šance pro náměstí.

To, že obchodní zóna narazila na strop, si ale zřejmě nemyslí nadnárodní developerská společnost RC Invest. Podobně jako CPI Retail park vedle hypermarketu Albert a nákupní zóna za prodejnu Lidl, RC Invest ve spolupráci s Tescem hodlá na volné parcele vedle jeho parkoviště vybudovat obchodní

⁹ Lidl kácel načerno stromy a nyní se ohání ekologií. *EnviWeb* [online]. Brno, 2007 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/priroda/64698/lidl-kacel-nacerno-stromy-a-nyni-se-ohani-ekologii>

centrum nabízející prodejny franšizových podniků nebo obchodních řetězců. Mělo by jít o textil a obuv. To je ale vše, co se kromě pár slabých vizualizací dá o projektu zatím dozvědět. Ten byl prezentován v lednu 2016 v deníku Rovnost. Podle něj prý lidé nakupují více než ve vlastním městě oblečení v Brně, Prostějově nebo na internetu. Důvod? Malý výběr a hodně vietnamských obchodů. Ty se soustřeďují právě na náměstí a zajímavé je, že jsou lidmi vždy nazývány tržnice, ač de facto nejsou. „*Vše se totiž soustřeďuje do jedné lokality. Centrum je proti ní úplně zapomenuté.*“¹⁰ Stavba, na kterou je již uzavřena veřejnoprávní smlouva nahrazující územní rozhodnutí, by měla být zkolaudována před Vánocemi 2016, jak zní smělý plán investora.

V úplné tichosti, pouze k dohledání na stránkách investora, probíhá příprava další low costové retailové stavby. Kaufland nechtěl zůstat zřejmě pozadu a v návaznosti na svoje parkoviště, ve spolupráci se společností Inter Cora, která staví a následně také své stavby pronajímá, plánuje otevřít obchodní dům se čtyřmi obchody velkých řetězců. Územní rozhodnutí bylo vydáno v květnu 2016. Vydání stavebního povolení by měla stavba dostat v září.

Summa summarum. Během 15 let se tak na necelých deseti hektarech postavily čtyři hypermarkety – Albert, Lidl, Kaufland a Tesco. Každý z nich pak v úzké spolupráci s developery postavil (staví) v návaznosti na své prodejny a jejich parkoviště obchodní domy pronajímané velkým řetězcům. „*Ve Vyškově se s tím developeri opravdu nemažou. Vše na jednom fleku.*“¹¹

¹⁰ Obchodní centrum nabídne ve Vyškově textil i obuv známých značek. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obchodni-centrum-nabidne-ve-vyskove-textil-i-obuv-znamych-znacek-20160126.html

¹¹ Ve Vyškově je svinská nuda. *Prigl* [online]. Brno, 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://prigl.cz/genius-loci/ve-vyskove-je-svinska-nuda/>

Jak už bylo řečeno, za nákupy jezdí obyvatelé Vyškova často do Prostějova. Po otevření Tesca a retailových obchodů je ale nabídka hypermarketů a řetězců téměř shodná. Sem se jezdí nakupovat na náměstí. Když pomíneme internetové obchody, které jsou v dnešní postmoderní tekuté době bez-teritoriální a stávají se tak konkurencí pro všechny „kamenné“ obchody bez ohledu na místo, mají obchodníci na Masarykově náměstí ještě jednu konkurenci. Je jím Brno. Zásadním se v tomto směru stal rok 2005. To byla, v prostoru mezi Brněnským vlakovým hlavním nádražím a autobusovým nádražím, otevřena tzv. Galerie Vaňkovka. Portfolio nabídky brněnských nákupních center se tak rozšířilo o další, které se nachází téměř v centru města. Vznikl rekonverzí chátrajícího továrního komplexu a použitím počeštěného jména Friedrich Wannieck, brněnského podnikatele a politika, který zde měl strojní továrnu. Historie továrny a její současné využití je velice zajímavé téma, doporučuji knihu Proměny Vaňkovky – The Changing Faces of Vaňkovka, Milena Flodrová, Libor Teplý, 2013. Ve Vyškově otevření Vaňkovky způsobilo dva zajímavé fenomény. Návštěvy obchodních center v Brně se nestaly pouze záležitostí rodinných nákupů a přestalo platit, že jsou pohodlně dostupné spíše jen autem (Vaňkovka také je, blinkry použijete pouze jednu, na dvoustém třetím exitu D1 Brno-centrum). Vaňkovka se díky své brilantní strategické poloze mezi nádražími stala dostupná každému obyvateli Vyškova. Spoje z vyškovských nádraží vyjíždějí prakticky neustále a jejich průměrná doba nepřesahuje čtyřicet minut. Líbivý papundeklový spektakl chrámu konzumu se nestal pouze a primárně jen cílem nákupů ve snaze ušetřit. Také cílem odpoledních výletů s ambicí „jedu se tam jen podívat“, místem kam můžete vzít partnera na rande a kde se, slovy Hannah Arendtové, pouze a prostě jen ukazujete a jste spatřeni. Nákupní centrum v cizím městě se tak stalo veřejným prostorem jiného města! Jeho vlastnímu náměstí uzmulo část jeho podstatné funkce – korza. Samozřejmě ne nikterak výrazně, ale můžu mluvit o zkušenosti mladých středoškolských lidí, pro něž se, a nejen pro ně, Vaňkovka po svém otevření v roce 2005 stala přitažlivou atrakcí. Druhým fenoménem, který obchodní dům způsobil, bylo, že položil těmto mladým návštěvníkům rovnítko mezi názvy Brno = Vaňkovka. Výlet do Brna se tak rovnal návštěvě vyvoněného interiéru „nejdelší brněnské chodby“, která ve dvou úrovních spojuje obě nádraží.

Najít konkrétní obchod mezi 130 dalšími pro ně bylo jednodušší než najít cestu do centra na hlavní brněnské náměstí Svobody, která přitom začíná hned na druhé straně za vlakovým nádražím. Krokodýl visící pod klenbou v průchodu radnice byl zapomenut a brněnský drak se přestěhoval do fontány uprostřed Vaňkovky.

Autem na náměstí

Zatímco se v Západní Evropě, ale i v České Republice, města přiklánějí k politice omezování aut ve svých centrech, Vyškov šel směrem opačným. Cíl měl ale stejný. Přivést do svého centra, Masarykova náměstí, život. V roce 1993 vedení města rozhodlo, že autům bude vjezd na náměstí zakázán. Výjimku měli vždy jen rezidenti, zásobování a řidiči taxi služeb. Ti všichni si za svoje karty, které jim umožňovaly vjezd na náměstí, museli zaplatit. Například taxikář za své místo ke stání zaplatil v roce 2004 osmnáct tisíc Kč za rok. Cena postupem času padala - dvanáct tisíc Kč v roce 2008 a devět tisíc Kč po roce 2010. Obyvatelé náměstí pak vlastnili povolení k vjezdu a dále ještě museli platit v automatu za parkování. Takto nastavený provoz náměstí byl opačným extrémem k automobilové svobodě upřednostňující auta v jiných městech v 90. letech. Dobře míněný krok, který předběhl dobu, byl až příliš drastický. Rok 2010 a zmíněné snížení poplatků za vjezd a parkování na náměstí byl posledním pokusem minulého vedení radnice jak vyjít vstříc řidičům. Místním podnikatelům se to ale zdálo stále málo. Majitelka penzionu Chalupa u městské brány, který je jediným ubytovacím zařízením na náměstí, popsala situaci: „*Náměstí je opravdu hůře dostupné a myslím, že se to odráží v tom, že je nyní mrtvé. Život se tak přesouvá do nákupních center a to má vliv i na jeho podobu. Jsou tady většinou už jen banky a asijské obchody*“.¹²

Volby do zastupitelstev obcí v říjnu 2010 přinesly změnu i vyškovské radnici. Po dvouleté epizodě Jiřího Piňose v křesle starosty, z kterého ho smetla dřívější kauza nevýhodného prodeje majetku Jihomoravských pivovarů, se vyškovským starostou stal v lednu 2012 Karel Goldemund. Nové zastupitelstvo, starosta, ale také neméně důležitá funkce v personě místostarosty přinesli změnu i v pohledu na Masarykovo náměstí. Místostarostou se stal Břetislav Usnul. Tato

¹² Vyškov mění podmínky parkování. Taxikáři ušetří. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA, a.s, 2010 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/vyskov-meni-podminky-parkovani-taxikari-usetri-fuj-/brno-zpravy.aspx?c=A100516_183646_brno-zpravy_bor

pozice ve vedení města také přináší roli ve funkci předsedy Komise pro sport a tělovýchovu a předsedy Komise pro dopravu a bezpečnost. Jeho slovo má tak samozřejmě v řešení dopravy ve městě svoji váhu. V osobě Usnula se příhodně spojily tyto, spolu na první pohled nesouvisející, předsednictví. Byl totiž profesionálním cyklistou. V roce 1990 se stal dokonce mistrem republiky na dráze za motorovými vodiči. Po ukončení závodní kariéry začal jízdní kola prodávat a za pozornost stojí, že svoji druhu prodejnu si v roce 2003 postavil právě na pozemcích mezi Hypernovou a Lidlem. Je také zajímavé, že iniciativa k zpřístupnění náměstí automobilům přišla od člověka, který strávil třicet let v sedle kola, dopravního prostředku, který je často vnímán v opozici k autu. „*Centrum se v průběhu let zklidňovalo, až se zklidnilo příliš. Plánujeme jednosměrný provoz orientovaný tak, jak se jezdí nyní... Prakticky stačí pouze doplnit dopravní značení. Jeho cena se bude pohybovat v řádech desítek tisíc korun.*“¹³ Takto shrnul jednoduchý plán radnice Usnul. Je potřeba říci, že náměstí je pro automobily přístupné pouze jednou ulicí z jeho východního cípu. Vjezd z Dvořákovy ulice je i výjezdem a dopravní provoz na náměstí fungoval posledních pětadvacet let na principu kruhového objezdu. Je tak skoro vyloučeno, aby se z náměstí stala vytížená autostráda. Aby se nestalo z náměstí parkoviště, ale zaručil se plynulý obrat návštěvníků, radnice plánovala zavést progresivní sazbu za parkování. To znamenalo, že první půl hodina je zdarma, další pak za 20,-Kč. Následně pak za celou další hodinu 40,-Kč. Rychlost se stanovila na dvacet kilometrů za hodinu. Plán vzbudil také negativní reakce, přicházející od lidí, kteří v centru bydlí. Ti chtějí na náměstí klid. Že se však na náměstí naopak ruch obnoví, doufal jeho obyvatel PhDr. Arnošt Drmola. Vysokoškolský pedagog a následně učitel filozofie a dějepisu na gymnáziu a také vyškovský zastupitel se

¹³ Vyškovské náměstí se zklidnilo až příliš. Po dvaceti letech opět „ožije“ auty. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-namesti-se-zklidnilo-az-prilis-po-dvaceti-letech-opet-ozije-20131211.html

pro Vyškovský deník vyjádřil v rozhovoru: „*Pro rozhodnutí jsem snad odjakživa. Když zakázali vjezd, náměstí přestalo žít. Nemyslím si, že je dobré, když se život města přesune z jeho středu k velkým hypermarketům. A přesně to se stalo ve Vyškově.*“¹⁴

Po dvaceti letech, 1. dubna 2014, se provoz obnovil. Bez potřeby vyřídít si povolení k vjezdu se tak dnes s autem dostane na náměstí každý. První hodnocení přinesli městští strážníci. Řidiči prý obcházeli systém placení. Opakovaně si vyzvedávali parkovací lístek s první půl hodinou zdarma, aby je tak i delší pobyt nestál nic. V nadešlém roce 2015 došla strážníkům trpělivost a chvályhodná myšlenka progresivní sazby, v konfrontaci s vynalézavostí českého člověka, byla zrušena. Městská policie a někteří chodci rovněž upozornili na to, že řidiči nedodržují povolenou rychlost. Spokojeni jsou však po letech podnikatelé z náměstí, kterým přibylo zákazníků. Krok se zatím ukazuje jako ten správným směrem. „*Prostoru pro promenádu zůstalo dostatek, chodníky jsou pro pěší široké a také střed náměstí zůstal z dopravy vyloučen*“,¹⁵ konstatoval Usnul. Dimenze silnice je pro potřeby jednosměrného provozu a chodníky jsou často i více než deset metrů široké. Střed náměstí je opravdovou volnou plochou, pódiem pro život města, ale také hledištěm festivalového pódia, které provizorně již několik let na náměstí stojí.

Vysoká škola

¹⁴ Vyškovské náměstí se zklidnilo až příliš. Po dvaceti letech opět „ožije“ auty. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-namesti-se-zklidnilo-az-prilis-po-dvaceti-letech-opet-ozije-20131211.html

¹⁵ Na náměstí ve Vyškově budou parkovat za 40 korun na hodinu. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/jihomoravsky-kraj/na-namesti-budou-parkovat-za-40-koun-za-hodinu-20140312-c0bq.html>

Vysoká škola

Jak už bylo zmíněno v úvodu, Vyškov je spjat s vojenstvím. Jeho historie se zde začala psát už před osmdesáti lety. 1. listopadu 1935 bylo v Dědicích u Vyškova v zámečku Ferdinansko zřízeno velitelství Výcvikového tábora. Počátky přípravy vojenského personálu v posádce Vyškov tak spadají do období nárůstu nebezpečí fašistického Německa pro Československo po nástupu Hitlera k moci v roce 1933. O dva roky později, 1. října 1937, se posádkové město Vyškov také stalo městem vojenského školství, poté, co zde zahájilo působení Učiliště útočné vozby. Učiliště zaniklo 27. června 1939, tedy o dva roky později a dva měsíce poté, co Německo porušilo Mnichovskou dohodu a anektovalo obřezané území Česko-Slovenské republiky a zřídilo „autonomní“ Protektorát Čechy a Morava. Zaniklo nejen učiliště, ale i celá čs. armáda. Stávající zařízení převzala německá armáda, která výcvikový prostor značně rozšířila. Nedaleko barokního loveckého zámečku Ferdinansko, na Kozí horce u Dědic, vystavěla nové vojenské zařízení. Dnes místě vojenského areálu neřekne nikdo jinak, než: „na Kozině“. Výnosem protektora Neuratha začalo 5. září 1940 vystěhování obyvatelstva ze severovýchodní části Vyškovska a přilehlých okresů. Důvodem mělo být rozšíření německého vojenského cvičiště. Pravda však byla prý jiná. Šlo o součást plánu germanizace Čech a Moravy. Celkově bylo vystěhováno 33 obcí. Když pak po válce, v roce 1951, byl na tomto území československou vládou zřízen vojenský újezd Březina, byl to jediný vojenský újezd, při jehož vzniku už nebyla vysídlena žádná obec. Vyškov za války prošel ještě další velkou změnou. Výnosem ministerstva vnitra z 22. února 1942 se sloučil s obcemi Brňany, Křečkovice a Nosálovce. Tyto obce už tehdy s Vyškovem stavebně souvisely a dnes tvoří organicky srostlý celek. Po válce zde bylo opět obnoveno vojenské školství. V roce 1947, v období tzv. Třetí Československé republiky, to byla Dvouletá důstojnická škola tankového vojska a obnovené učiliště. Od roku 1950, po komunistickém puči v únoru 1948, nesou název Tanková vojenská akademie a Tankové učiliště, od roku 1952 s přídomkem - Klementa Gottwalda. Čtvrtý československý prezident se totiž údajně narodil právě v Dědicích. Historiky je dnes jeho „rodný dům“, kam povinně mířily zástupy školáků, veřejně přijímán

jako místo, kde se nenarodil. Od roku 1958 Vojenské učiliště nese název kapitána Otakara Jaroše a od roku 1961 je z něj už Vyšší vojenské učiliště.

Etapa vojenského vysokého školství ve Vyškově je zahájena rokem 1967, kdy je zde zřízena 1. fakulta brněnské vojenské akademie. Vyškov se tak z hrdostí mohl začít nazývat univerzitním městem. 28. června roku 1972 pak dokonce vznikla ve Vyškově samostatná vysoká škola s názvem Vysoká vojenská škola pozemního vojska, kde se připravovali velitelé jednotek pozemních sil, specialisté z oblasti logistiky a další odborníci pro armádu.

Ještě po pádu železné opony v roce 1989, tj. za bývalé České a Slovenské Federativní Republiky, bylo v rezortu obrany celkem 19 vojenských škol. V roce 1993 je zřízena Vyškovská střední škola Krále Jana Lucemburského a v roce 1996 Vojenská akademie ve Vyškově, která byla koncipována jako resortní škola Ministerstva obrany.

V roce 2001 přijala vláda ČR dokumenty týkající se reformy ozbrojených sil, které se týkaly i vojenského školství. Mezi nejvýznamnější instituce patřily Vysoká škola pozemního vojska ve Vyškově a Vojenská akademie Brno. Přípravu zdravotnického personálu zajišťovala Vojenská lékařská akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové. Z cílem zefektivnit vojenskou vzdělávací soustavu a odstranit rozsáhlé organizační struktury bylo proveden spojení těchto tří škol v jedinou. „*Tady se likviduje špičková škola, kterou nám závidí spousta zahraničních delegací. Navíc se zbavujeme vysoce vzdělaných odborníků,*“¹⁶ netajil se s nesouhlasným názorem rektor vyškovské univerzity Ignác Hoza, poté, co kolegium ministra obrany v úterý 23. října 2001 rozhodlo o variantě, že nová a jediná Univerzita obrany státu bude v Brně. Rektor Vojenské akademie v Brně,

¹⁶ Likviduje se špičková škola, říká rektor. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA, a.s., 2001 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/likviduje-se-spickova-skola-rika-rektor-f0o-/domaci.aspx?c=A011026_110904_brno_osobnost_dmk

Karel Kotek, zase například odpovídal novinářům na otázku, zda bere vítězství Brna jako satisfakci: „*Vůbec. Spíš mi je to malinko líto. Beru to jako pragmatický vývoj snižování počtu ozbrojených sil, objektivní nutnost. A také přecházíme na přerozdělení vysokoškolských a výcvikových činností. Podobně je tomu i v NATO. Podle mne je to logický vývoj. Samozřejmě, že to někdo může pociťovat jako škodu nebo i chybu. Já takhle ale neuvažuju.*“¹⁷ Tehdejší vyškovský starosta Miloš Olík se zase obával, že odborníci, kteří dosud na vojenské vysoké škole pracují, přijdou o práci. Rektor Ivan Hoza předjímal, že zánik vysoké školy jednoznačně ovlivní město Vyškov. Prý přinese negativní důsledky pro podnikatele, prohloubí stávající nezaměstnanost, sníží se kupní síla a ztratí se intelektuální potenciál. Rektor brněnské univerzity dopady na město neviděl tolik dramaticky: „*Ovlivní ve smyslu, že tam nebude univerzita...ale to, že nikdo tam nebude kupovat noviny a nikdo nebude chodit do restaurace, to se mi zdá opravdu přehnané*“, a také podotknul, že generální štáb předpokládá rozvoj vojenského areálu pro potřeby NATO.¹⁶ V roce 2001 měla vysoká škola ve Vyškově 400 zaměstnanců a promovalo zde 233 vojáků a 77 civilních studentů, dohromady to pak bylo patnáct set studentů na škole a asi osm set lidí, kteří absolvovali kurzy. Část zaměstnanců školy, kteří byly vojáky, zůstali zaměstnání v posádce Vyškov, ale většina přišla o práci. Studentům bylo umožněno dostudovat a 1. září 2004 Vysoká vojenská škola pozemního vojska zanikla. Byl to právě přelom roku 2004 a 2005, kdy byla podle portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, z jeho dostupných statistik od roku 1995, na okrese Vyškov největší míra nezaměstnanosti. Ta přesáhla deseti procentní hranici, což znamenalo, že práci hledalo téměř 5000 lidí. Menší hodnotu měla i míra nezaměstnanosti na začátku roku 2010, kdy se do ní promítla celosvětová ekonomická krize.

¹⁷ Brno bude sídlem univerzity obrany. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA, a.s., 2001 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/brno-bude-sidlem-univerzity-obrany-d6c-/domaci.aspx?c=A011026_103900_brno_osobnost_dmk

„Zrušení školy bude mít také negativní důsledky na podnikatele. Vyškov je malé město s asi dvaceti tisíci obyvateli, je zde vysoká nezaměstnanost. Je rozdíl, zda je město univerzitní nebo jenom posádkové...Když to řeknu jednoduše, zrušením vysoké školy se sníží kupní síla obyvatel,“ predikoval vliv zrušení školy na město její rektor.¹⁸ Za úsměvnou zmínku stojí, že prokazatelně přímý, existenční dopad mělo zrušení školy na blízky night club, jehož provoz byl závislý na přítomnosti velké skupiny mužů. Přímý vliv na náměstí se dá měřit trochu obtížněji, s jistotou lze ale říci, že nepřítomnost vysoké školy ovlivnila jak celé město, tak i život v jeho centru. Studenti vysoké školy, přestože byli podřízeni harmonogramu na vojenské škole, vesměs příliš nedbali na pravidelný rytmus pracovního týdne, navštěvovali náměstí i ve večerních hodinách všedních dnů. Devadesátá léta také byla ve Vyškově ve znamení rušného klubového období. Studenti, jakožto vojáci, rovněž dostávali plat a tak i provoz takovýchto klubů byl zčásti ekonomicky závislý na jejich přítomnosti. Pro příklad: music bar Plzeňka u kasáren, Alcatraz zaměřený na elektronickou hudbu v Dědicích, legendární rockový a později i hip hopový klub B-29, diskotéka U Prcka, alternativní eFko ve Smetanových sadech, tančírna Šantán na Masarykově náměstí a diskotéka Granada v Sokolském domě, v těsném sousedství náměstí, a další. Z necelé desítky hudebních klubů zůstal jediný. Alternativní eFko, ve kterém dříve vystupovaly i studentské kapely, změnilo majitele a název a stalo se pouze diskotékou s reprodukcí rádiové mainstreamové hudby, aby tak vyhovělo prořídlelému posluchačstvu. Pokud jste navštívili Masarykovo náměstí poté, ve všední den večer, byli jste zřejmě jeho jediným návštěvníkem. Období „mého mrtvého náměstí“ spadá právě do doby po uzavření vysoké školy, do roků 2006 až 2010, kdy jsem chodil na střední školu.

¹⁸ Likviduje se špičková škola, říká rektor. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA, a.s., 2001 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/likviduje-se-spickova-skola-rika-rektor-f0o-domaci.aspx?c=A011026_110904_brno_osobnost_dmk

Zánik vysoké školy a postupné snižování počtu příslušníků armády ve Vyškově zasadil společenskému životu ve Vyškově ještě jednu ránu. V prosinci 2012 se Ministerstvo obrany po analýze, která vyhodnotila neekonomičnost minimálního využití budovy, rozhodlo zavřít a nabídnout k prodeji Posádkový dům armády. Pédeáčko, jak se zkráceně unikátní stavbě z 80. let říká, tvoří velký a malý sál, foyer, vestibul, šatny, kanceláře, restaurace a bar. V rozlehlé budově, která pojme 1630 návštěvníků, se konaly plesy, taneční soutěže, koncerty a fungovalo v něm i kino. V roce 2015 se podařilo po deseti kolech výběrových řízení a osmdesáti procentní slevě oproti původnímu odhadu dům prodat. Z původních 100 miliónů, za konečných 16 miliónů jej koupil podnikatel Robert Rogošan. Obyvatele zarážela skutečnost, že město Vyškov o něj neprojevílo vůbec žádný zájem. Přitom však nemá další prostory podobné velikosti a charakteru ke konání významných akcí. Tím není ani neoklasicistní Besedním dům z roku 1885 na Masarykově náměstí, který má kapacitu 800 míst. Plesová sezóna se tak přesunula z Vyškova do blízké vesnice Drnovice a jeho kulturního domu. Nepřekvapí, že takovýto stav považují mnozí za nedůstojný.

Závěr

„Čtyři sta čtyřicet účastníků zatančilo v pátek navečer na vyškovském Masarykově náměstí Hanáckou besedu. Zdolali tak loňský rekord, kdy tanec předvedlo tři sta čtyřiaosmdesát tanečníků. Vytvoření nového rekordu bylo zlatým hřebem akce zvané Hanácký deň, která se koná ve Vyškově pravidelně už několik let.“¹⁹

„Vyškované z půlky zaplnili Masarykovo náměstí. Zpívali koledy s Deníkem.“²⁰

„Přelet bojové stíhačky, ukázka komanda a také promenádní koncert. Nejen to předcházelo čtvrtěční slavnostní vojenské přísaze kurzistů Velitelství výcviku - Vojenské akademie ve Vyškově. Tak přísahám, zaznělo na vyškovském Masarykově náměstí z úst téměř 570 nových příslušníků Armády České republiky.“²¹

¹⁹ OBRAZEM: Tanečníci na vyškovském náměstí pokořili rekord. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-tanecnici-na-vyskovskem-namesti-pokorili-rekord-20130517.html

²⁰ Vyškované z půlky zaplnili Masarykovo náměstí. Zpívali koledy s Deníkem. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/ve-vyskove-zpivalo-koledy-dve-ste-lidi-odchazeli-s-usmevem-na-tvarich-20141210.html

²¹ OBRAZEM: Tak přísahám, zaznělo z úst 570 vojáků na vyškovském náměstí. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-tak-prisaham-zaznelo-z-ust-570-vojaku-na-vyskovskem-namesti-20160505.html

V posledních letech se zprávy o zaplněném Masarykově náměstí objevují stále častěji. Například obchody a služby, které na něm dnes fungují, jsou vesměs takové, které nenajdete v obchodním centru. Je jím pošta, která se sem přestěhovala, pobočky bank, kadeřnictví, tetovací studio, relaxační centrum, fitness, hodinářství. Také jsou to vesměs specializovaná obchody. Ať už s nekonfekční módou, nebo s pivními specialitami. Rovněž vedení města rozšířilo na začátku roku 2015 svoje prostory radnice na náměstí o prostory v opraveném domě na Husově ulici, který se nachází ve společném bloku, a sestěhovalo všechny své části a odbory pod jednu střechu. V posledních letech se otevřelo rovněž několik kaváren. O večerní život se nestarají už jenom herny, ale i stylové kluby, například již zmíněný Vagon Music Bar, nebo staronová radniční vinárna, dříve tančírna Šantán, v prostorech renesanční radnice, která na vystoupení zve nejen moravskou cimbálovku, ale prostory poskytuje i studentským kapelám. Podnikatelé s náměstím si zase pochvalují návrat aut do centra. Auta přinesla do centra život. Ministerstvo obrany rovněž investovalo do vojenského prostoru miliardy korun a stalo se z něj vysoce specializované středisko k výcviku jednotek NATO. Také nestabilní politická situace ve světě otevřela nová místa v armádě a Vyškov je tak, i bez přítomnosti vysoké školy, důležitým městem vojenství. Masarykovo náměstí se v posledních letech stává opět hrdým centrem. Lidé si našli cestu k sobě i k náměstí. Ve Vyškově už není svinská nuda.

Seznam použité literatury a pramenů

Literatura a zdroje

MIKULKA, Radek. *Vyškov*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelá Morava. ISBN 978-80-7185-978-9.

KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 2011. ISBN 978-80-7277-410-4.

CIMRMAN, Smoljak / Svěrák. *Vyšetřování ztráty třídní knihy: činohra*. Praha: Paseka, 2001. ISBN 80-718-5339-9

MIKŠ, Josef. *Ve stínu hákového kříže. Vyškov za nacistické okupace*. Vyškov: Vydáno péčí TK, 2001.

Velitelství výcviku - Vojenská akademie I Centrum vojenského vzdělávání [online]. Vyškov, 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.vavyskov.cz/>

Univerzita obrany [online]. Brno, 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.unob.cz/>

Vyškovský zpravodaj - Webová verze vašeho oblíbeného zpravodaje [online]. Vyškov: Město Vyškov, 2015 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://vyskovskyzpravodaj.cz/>

Oficiální stránky města Vyškov [online]. Vyškov: Město Vyškov, 2015 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/>

Foto Jindřich Holíček - fotoalbum Vyškov [online]. Vyškov, 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.holicekfoto.cz/fotoalbum/vyskov/>

Prameny

Do Vyškova se dere další market. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2008 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskov-dalsi-obchodni-centrum20080220.html

Lidl kácel načerno stromy a nyní se ohání ekologií. *EnviWeb* [online]. Brno, 2007 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/priroda/64698/lidl-kacel-nacerno-stromy-a-nyni-se-ohani-ekologii>

Likviduje se špičková škola, říká rektor. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA,a.s., 2001 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/likviduje-se-spickova-skola-rika-rektor-f0o-/domaci.aspx?c=A011026_110904_brno_osobnost_dmk

Na náměstí ve Vyškově budou parkovat za 40 korun na hodinu. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/jihomoravsky-kraj/na-namesti-budou-parkovat-za-40-koun-za-hodinu-20140312-c0bq.html>

Obchodní centrum nabídne ve Vyškově textil i obuv známých značek. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obchodni-centrum-nabidne-ve-vyskove-textil-i-obuv-znamych-znacek-20160126.html

OBRAZEM: Tak přísahám, zaznělo z úst 570 vojáků na vyškovském náměstí. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-tak-prisaham-zaznelo-z-ust-570-vojaku-na-vyskovskem-namesti-20160505.html

OBRAZEM: Tanečníci na vyškovském náměstí pokořili rekord. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-tanecnici-na-vyskovskem-namesti-pokorili-rekord-20130517.html

Otevření centra je otázka týdnů. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2008 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/otevreni-centra-je-otazka-tydnu20080327.html

Second handy vytlačují obchody v centru. U Brňanů slaví úspěch. *Brněnský deník* [online]. Brno: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z:

http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/second-handny-vytlacuji-obchody-v-centru-u-brnanu-slavi-uspech-20141022.html

Stavba supermarketů na Vyškovsku stále vážne. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2009 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/stavba-supermarketu-na-vyskovsku-stale-vazne.html

Supermarkety: Na staveništích je stále klid. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2009 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://vyskovsky.denik.cz/podnikani/supermarkety-na-stavenistich-je-stale-klid20091211.html>

Ve Vyškově je svinská nuda. *Prigl* [online]. Brno, 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://prigl.cz/genius-loci/ve-vyskove-je-svinska-nuda/>

Ve Vyškově se cvičí přes 500 nových vojáků [online]. Vyškov: ČTK, 2016 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ve-vyskove-se-cvici-pres-500-novych-vojaku/1315737>

Vyškované z půlky zaplnili Masarykovo náměstí. Zpívali koledy s Deníkem. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2014 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/ve-vyskove-zpivalo-koledy-dve-ste-lidi-odchazeli-s-usmevem-na-tvarich-20141210.html

Vyškovské Masarykovo náměstí skomírá. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2011 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-masarykovo-namesti-skomira20110414.html

Vyškov mění podmínky parkování. Taxikáři ušetří. *IDnes.cz* [online]. Brno: MAFRA, a.s, 2010 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/vyskov-meni-podminky-parkovani-taxikari-usetri-fuj-/brno-zpravy.aspx?c=A100516_183646_brno-zpravy_bor

Vyškovské náměstí se zklidnilo až příliš. Po dvaceti letech opět „ožije“ auty. *Vyškovský deník* [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s, 2013 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskovske-namesti-se-zklidnilo-az-prilis-po-dvaceti-letech-opet-ozije-20131211.html

Ze 100 milionů dostanou jen zhruba 16. Posádkový dům armády ve Vyškově má kupce [online]. Vyškov: VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2015 [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: <http://vyskovsky.denik.cz/diskuse/ze-100-milionu-dostanou-jen-zhruba-16-posadkovy-dum-armady-ve-vyskove-ma-kupce.html>

MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ

PIVOVARSKÁ

SOKOLSKÁ

BÝVALÁ
SYNAGOGA

BYTOVÝ DŮM S
PASÁŽÍ

RD RD

DOSTAVĚNÝ
BLOK

TYRŠOVA

NOVĚ VZNIKLÝ
VEŘEJNÝ PROSTOR
=NÁMĚSTÍ

HANA

DVOŘÁKOVA

ŠPALÍČEK

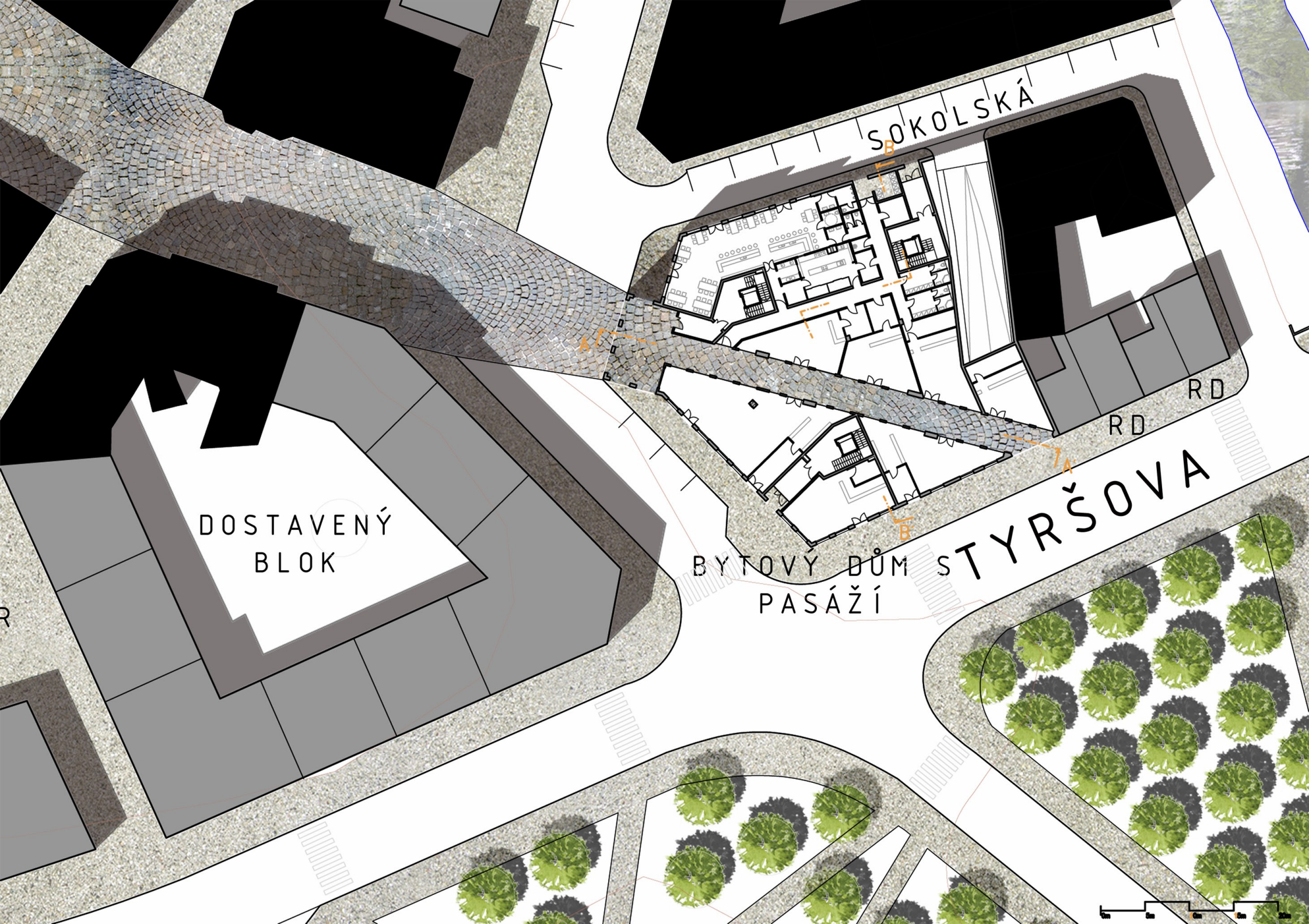
PARK-
BOSKET

ROSTĚNICKÝ
POTOK

P
HROMADNÉ
GARÁŽE

KŘEČKOVSKÁ

SITUACE
M 1:1000

SOKOLSKÁ

DOSTAVENÝ
BLOK

BYTOVÝ DŮM
PASÁŽÍ

STYRŠOVA

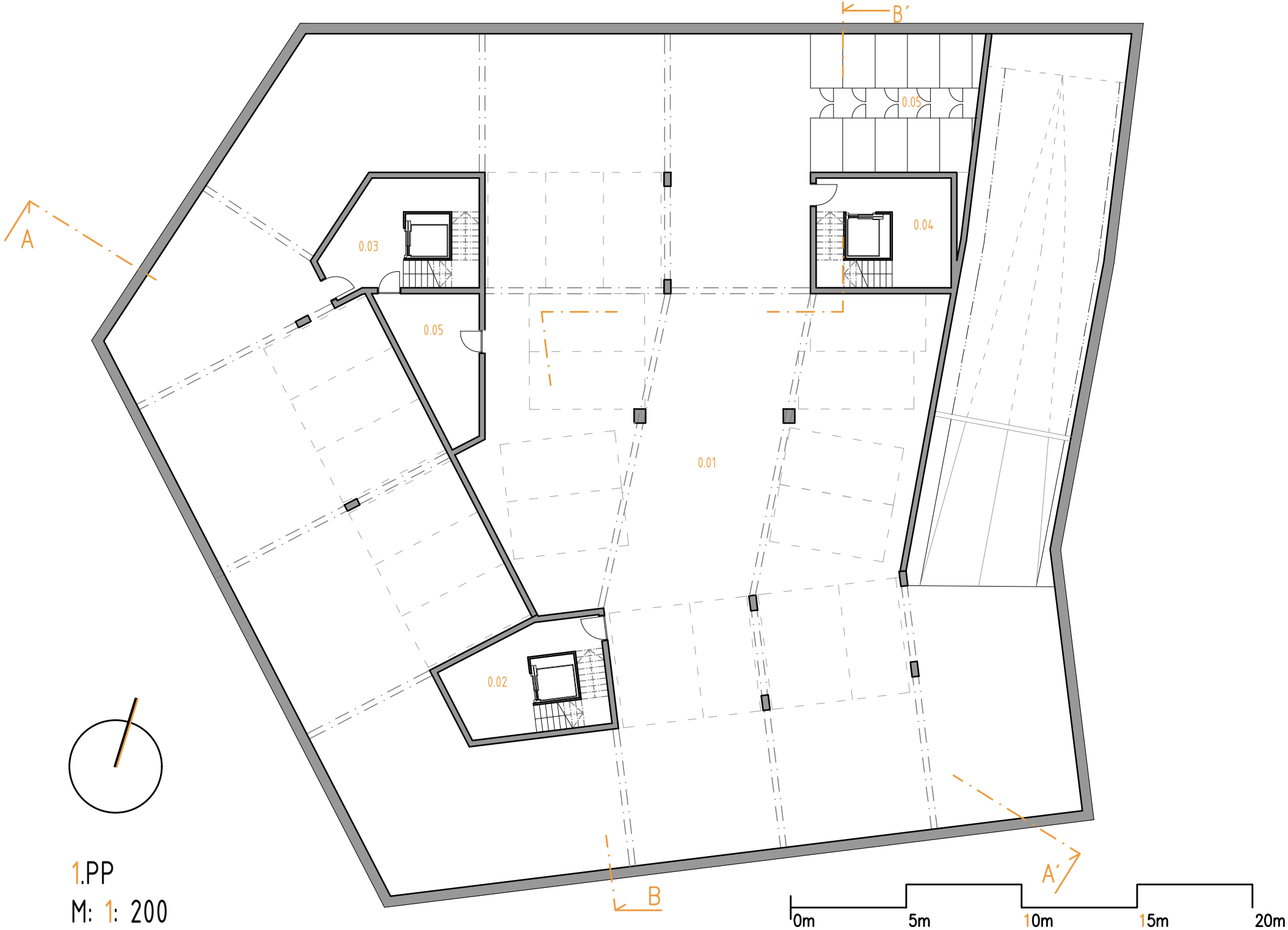

MĚSTSKÉ
BRÁNY

Pompo

MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ

1.PP
M: 1: 200

1.NP
M: 1: 200

0m 5m 10m 15m 20m

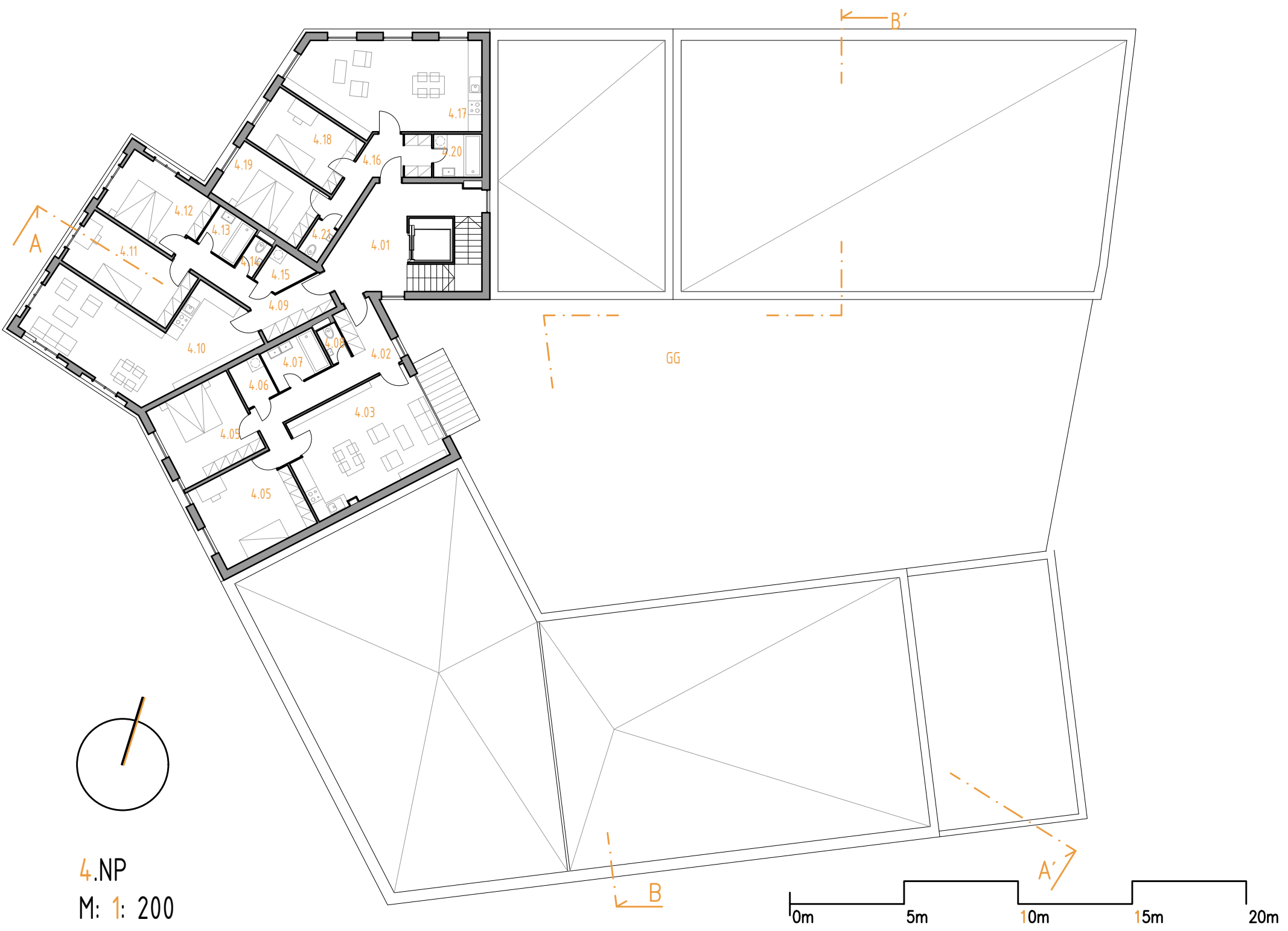
2.NP
 M: 1: 200

0m 5m 10m 15m 20m

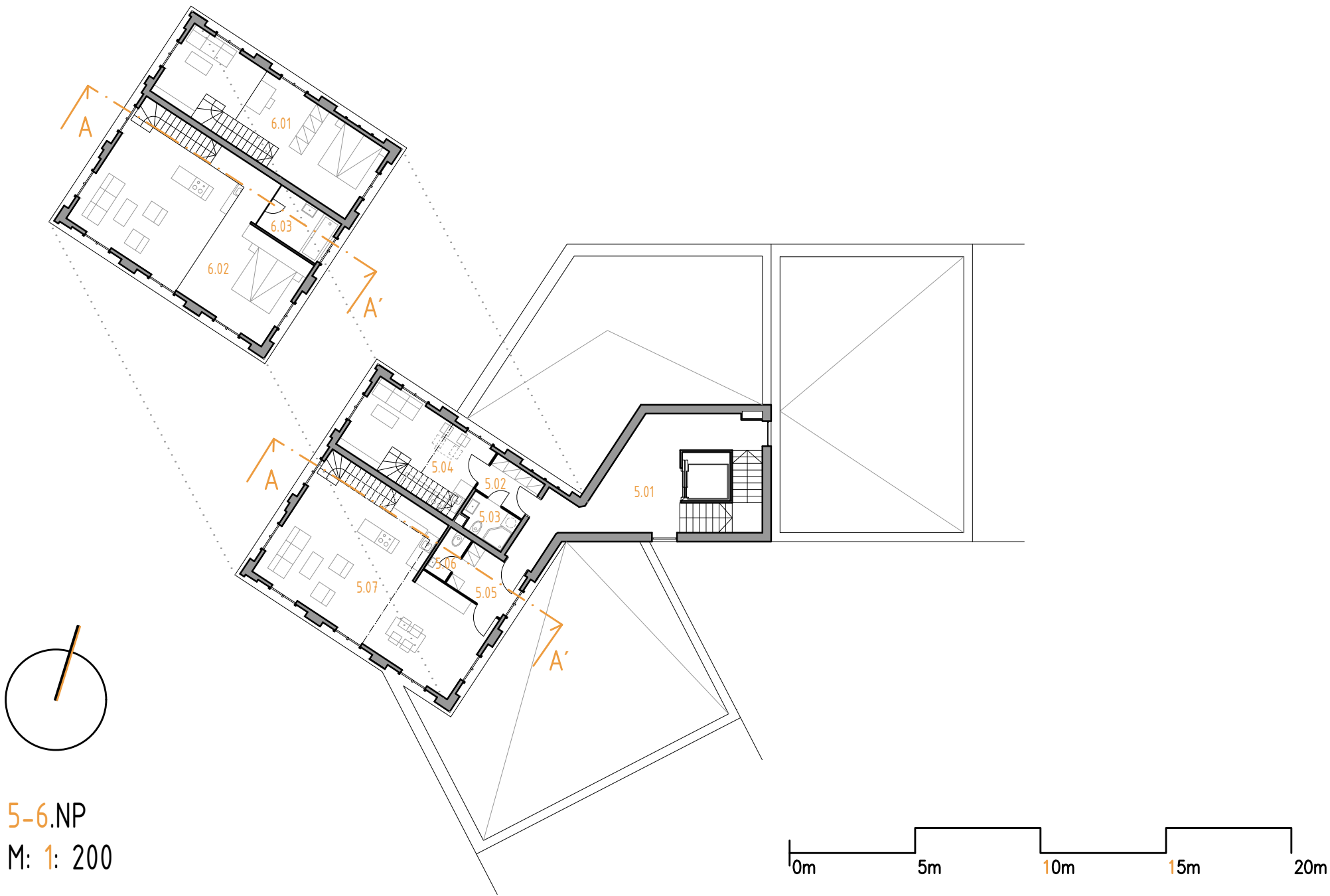
3.NP
 M: 1: 200

0m 5m 10m 15m 20m

4.NP
M: 1: 200

5-6.NP
M: 1: 200

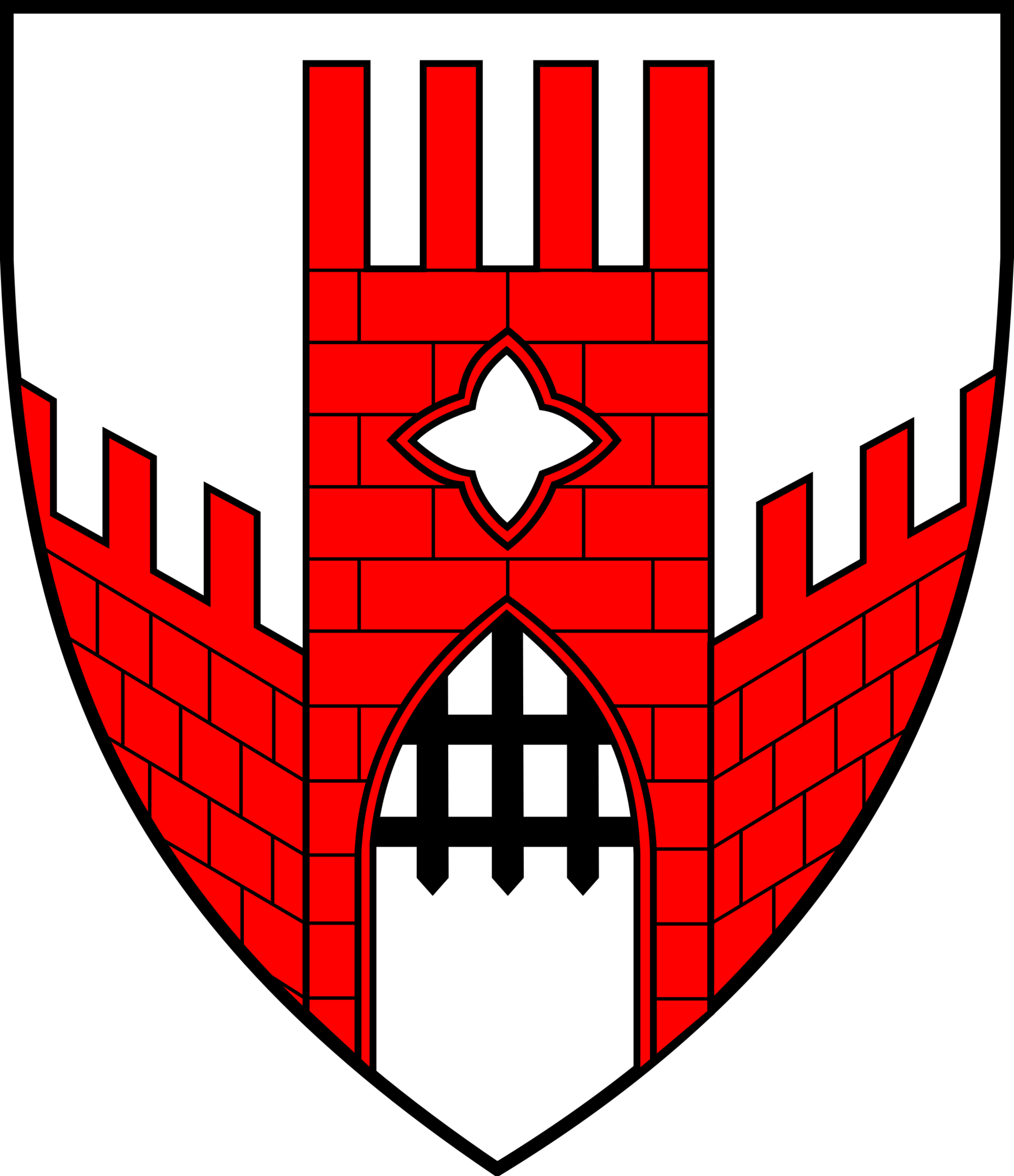

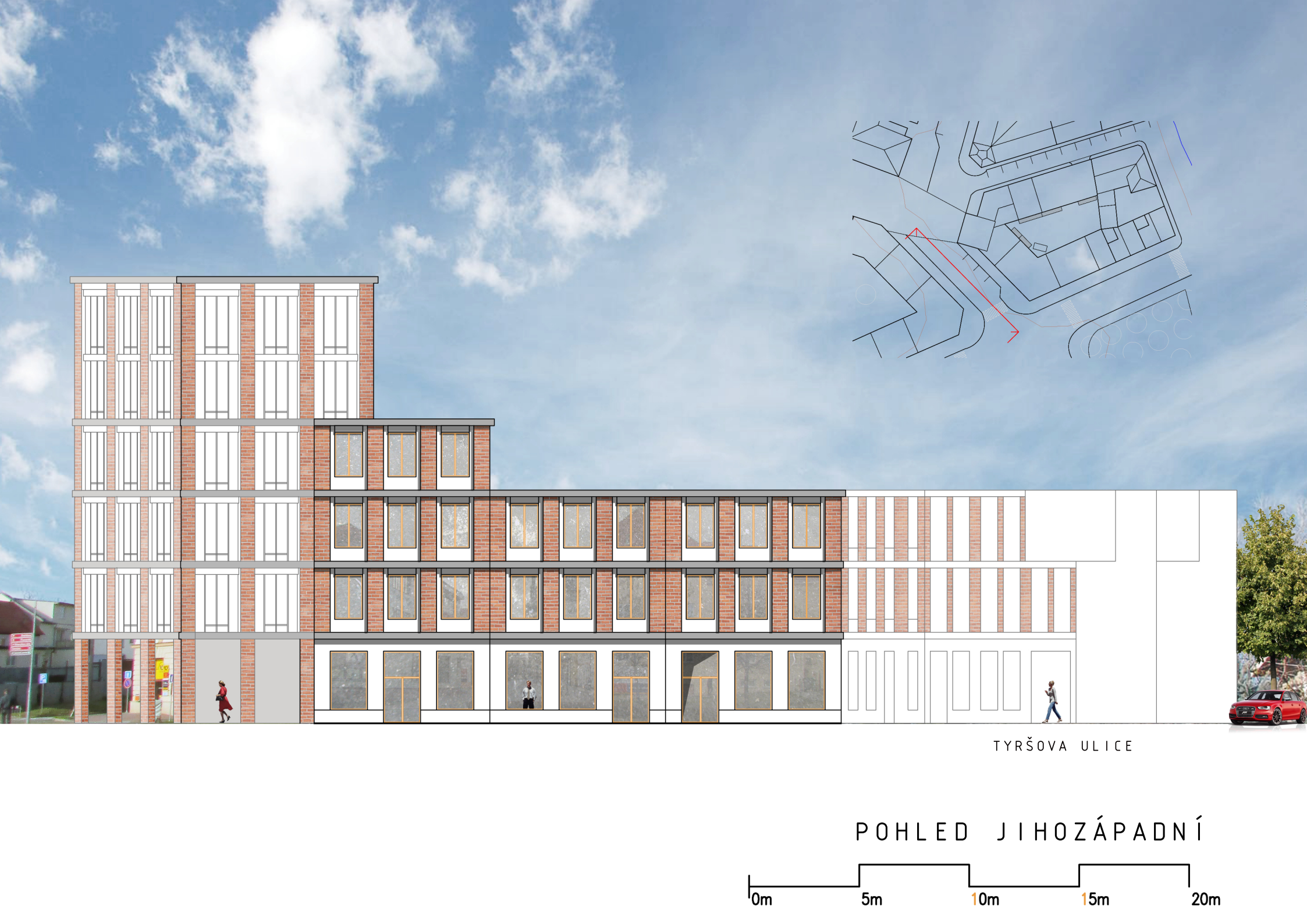

POŠTA

POHLED ZÁPADNÍ

TYRŠOVA ULICE

POHLED JIHOZÁPADNÍ

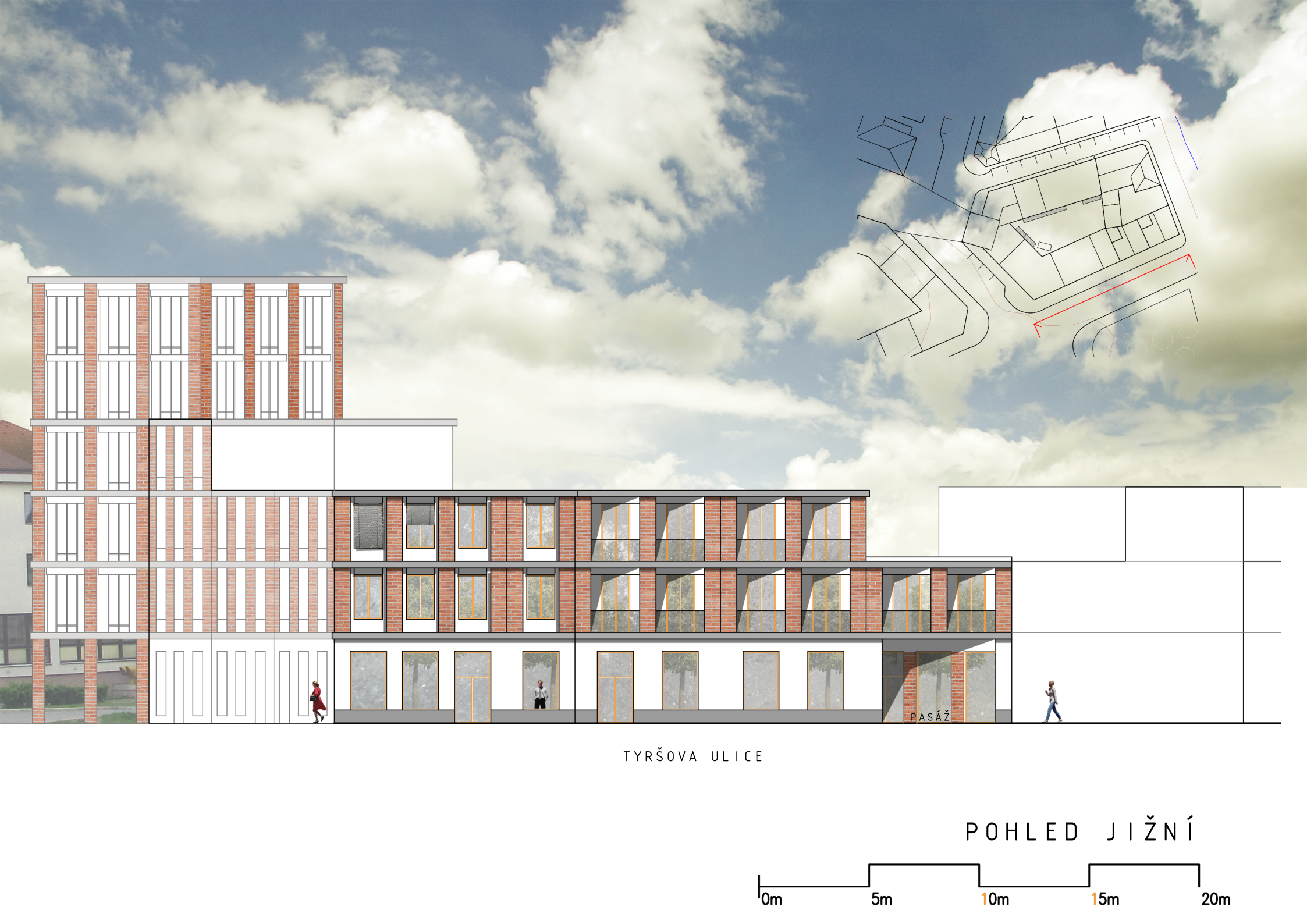

SOKOLSKÁ ULICE

POHLED SEVERNÍ

TYRŠOVA ULICE

POHLED JIŽNÍ

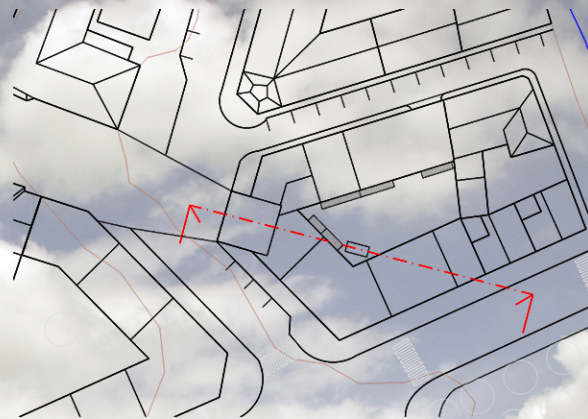
PARK

NÁMĚSTÍ

TYRŠOVA ULICE

PASÁŽ

H&M

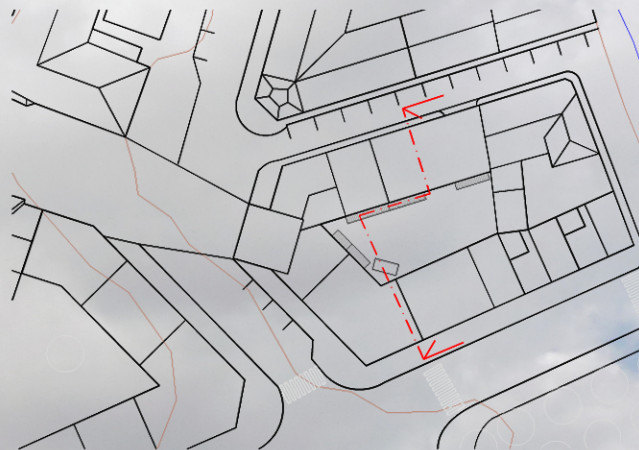
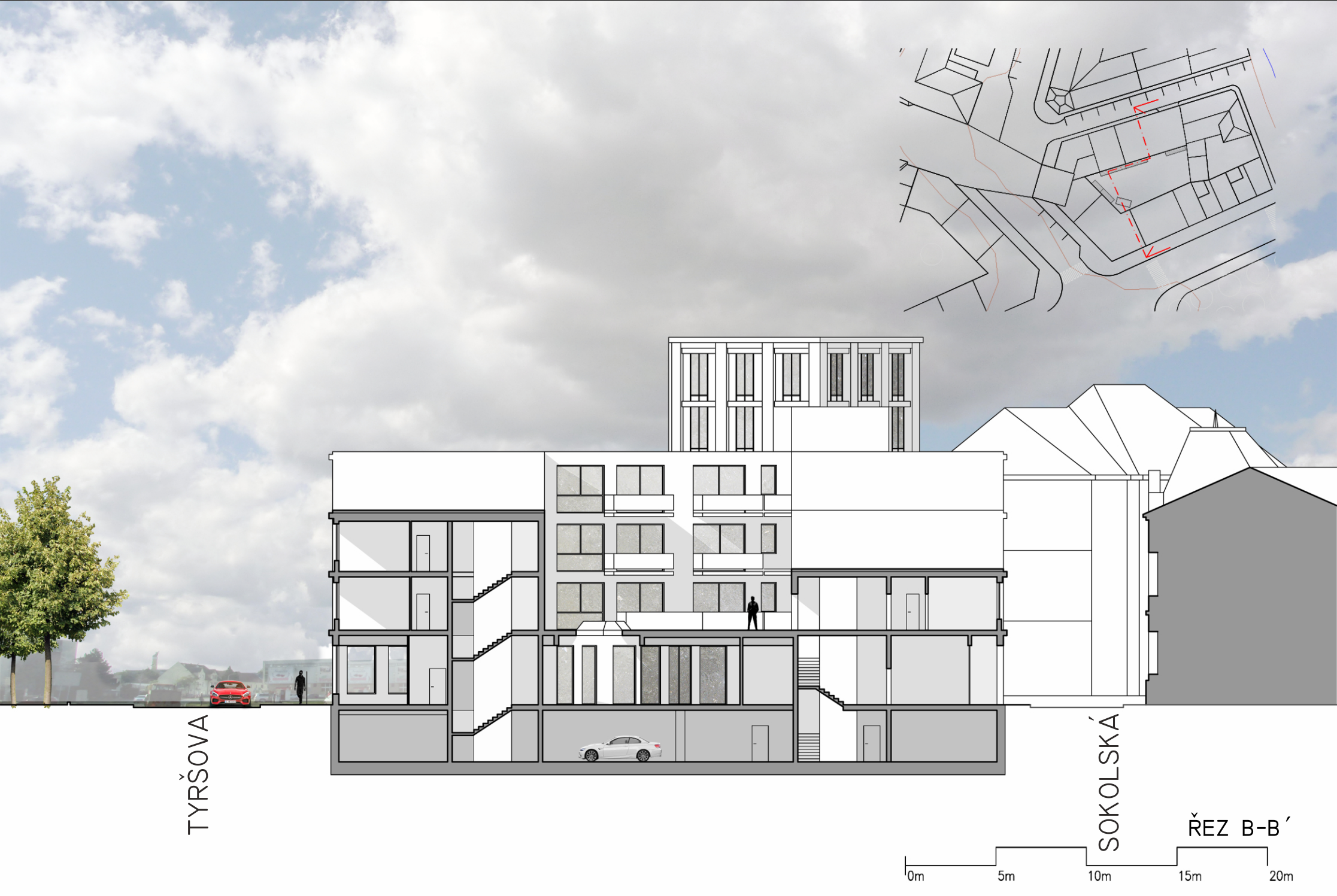

MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ

TYRŠOVA

ŘEZ A-A'

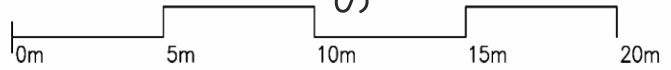

TYRŠOVA

SOKOLSKÁ

ŘEZ B-B'

Dvořákova

23

RESTAURACE U BRÁNY

MĚSTSKÉ
PRAVNÍ

MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ